

Ceres olika gestalter, nr. 32. Ceres som tema i en SF-roman av Bob Shaw. Den utkom 1981 och handlar bland annat om att skålet till det miserabla livet på jorden står att söka i vårt förhållande till månen. Ceres är också Kungl. Skogs- och Lantbruksakademins symbol, som du kan se längst ned till vänster på denna sida.

NYHETSREVI NR. 2 ÅR 2013

I NUMMER 2: Boksläpp, bibliotekspolitik och Palladius

Våren är på väg, även om den verkar dröja lite. Här på ANH firar vi i den med ett **boksläpp**. Det är **Tore Johanssons** bok om lantbruksveckan som kommit från trycket. Tyvärr så får Tore själv inte uppleva detta då han hastigt gick bort i cancer 2010. Manus har gått igenom av **Ronny Pettersson** som också var Tores samtalspartner under hela skrivprocessen. Ronny har själv ett avsnitt med i boken, om dess handlingar, organisation och medlemmar.

I nummer två har vi också passerat på att i lite längre ordalag placera in Kungl. Skogs- och Lantbruksakademins bibliotek och historiska verksamhet i den samtida debatten om ämnet historia och utvecklingen på biblioteksområdet. Språngbrädan för att göra detta är historikern **William Cronons** "presidential adress" för AHA.

I övrigt bjuder numret på tips om evenemang och böcker. **Sten Hedberg** skriver bland annat om en nyöversättning av samt en ny bok om Palladius.

EURHOs NYHETSREVI

Som vi berättat om tidigare i Freja så finns sen en tid organisationen **European Rural History Organisation (EURHO)**, som startades vid en konferens i England 2010. Arbetet börjar nu ta form och man har börjat publicera nyhetsbrevet Rural History Newsletter (RHN). Prenumeration på nyhetsbrevet görs på deras [hemsida](#). Redaktio-

nen vill gärna få in bidrag om konferenser med mera. Dessa skickas till redaktören [Ulrich Schwarz](#), som också gärna tar emot övriga förslag om nyhetsbrevet.

NYA BÖCKER

I detta nummer har presentationen av böcker fått en något undanskymd roll. Vill du följa vad som registrerats under februari kan du göra det på vår hemsida, där vi presenterar månadsvisa [förvärvslistor](#).

Två nyinköpta böcker vill vi dock nämna, **Michael W. Childers Colorado Powder Keg. Ski Resorts and the Environmental Movement** samt **W. Jeffrey Bolsters The Mortal Sea. Fishing the Atlantic in the Age of Sail**. De är definitivt inga bra representanter för agrarhistorisk forskning, men är det däremot för historia om olika typer av areella näringar.

Michael Childers bok om skidturism kontra miljöintressen bidrar med ett välbehövligt jämförelseobjekt till vilka värden som står på spel när unika naturmiljö-

2013

Bibliotekets öppettider: mån-ons 13-17; tors 13-19; fred stängt.
Telefon: 08-54547720; hemsida: www.kslab.ksla.se
Kontakta redaktören: per.eriksson@ksla.se
Ansvarig utgivare: Carl-Anders Helander

BOKSLÄPP av ny SOLMED:
Upplysning, arbete, samarbete. Lantbruks-
veckan 1911–2007
av Tore Johansson, Ronny Pettersson m.fl.

Välkommen till en kväll om en drivkraft för lantbrukets utveckling och modernisering! Vi bjuder på föredrag, panelsamtal, bokbord och mingel med matbit och dryck!

Lantbruksveckan startade 1911. Under en vecka varje år samlades den växande floran av föreningar och organisationer inom lantbruket till gemensamma överläggningar. De allmänna sammanträdena brukade vid 1900-talets mitt samla omkring 2 000 av landets främsta företrädare för lantbruket. *Upplysning, arbete, samarbete* beskriver de stora linjerna i verksamhetens innehåll med tonvikt på jordbrukspolitiska frågor och den ekonomiska föreningsrörelsens angelägenheter.

Medverkande under kvällen är moderator/föredragshållare **Elisabeth Gauffin**, akademiledamot, agronom och lantbrukare, tidigare v. ordförande LRF. **Föredragshållare: Ronny Pettersson**, författare i boken, akademiledamot, FD vid ekonomiskhistoriska inst. Stockholms universitet. **Ulrich Lange**, författare i boken, akademiledamot, docent vid inst. för kulturvård Göteborgs universitet. **Fredrik L. Eriksson**, docent vid Samtidshistoriska institutet Södertörns högskola. Kvällen avslutas med panelsamtal samt mingel i Oscars källare.

Tid: Onsdag 10 april, kl. 18.00 till ca 20.00 (kaffe med smörgås från kl. 17.30, mingel med förtäring och dryck ca kl. 20.00)

Plats: Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, Drottninggatan 95 B, Stockholm.

Anmälan senast den 5 april via [webben](#). (Frågor besvaras av Jimmy [Lyhagen](#))

Mer information finns på KSLA:s [hemsida](#).

er tas i bruk. W Jeffrey Bolster visar människans påverkan på de marina miljöerna långt innan det industrialiserade fisket.

LANTBRUK FÖRST OCH SIST av Sten Hedberg

Det är ett märkligt faktum att det äldsta verket på prosa, som finns bevarat i sin helhet ur den latinska litteraturen, är en lärobok i lantbruk (M. Porcius Cato, *De agricultura*. KSLA ger ut en översättning av **Cato** och **Varro** nästa år.) och att även ett av de allra sista världsliga verk som författades på latin före det västromerska rikets fall 476 e.Kr. var en lantbrukslära, Palladius' *Opus agriculturae*.

Palladius föddes i början av 400-talet e.Kr. i en högt uppsatt släkt och gjorde karriär som ämbetsman, avslutad med posten som högste styresman för staden Rom 458 e.Kr. Han drog sig därpå tillbaka till sina gods i norra Italien och nuvarande Frankrike, där han dog ca 470. Under denna sista pe-

riod skrev han sitt *Opus agriculturae* i 15 böcker, grundat på äldre författare och hans egen erfarenhet, och detta blev under hela medeltiden den mest kända och använda lantbruksläran på latin.

Alltsedan 1400-talets renässans och tendens att se ner på det senantika och lyfta fram verken från århundradena kring vår tideräkningens början har Palladius oftast betraktats som en ointressant och tråkig epigon till de högklassiska författarna Cato, Varro och Columella. Den sistnämnde var hans viktigaste källa, men inte den enda. Detta synsätt berodde på att forskningen mer avsåg språk och stil än innehåll. Ett undantag finns: Professor Josef Svennung i Uppsala utnyttjade honom som källa för det senantika latinska folkspråket i en stor monografi 1935.

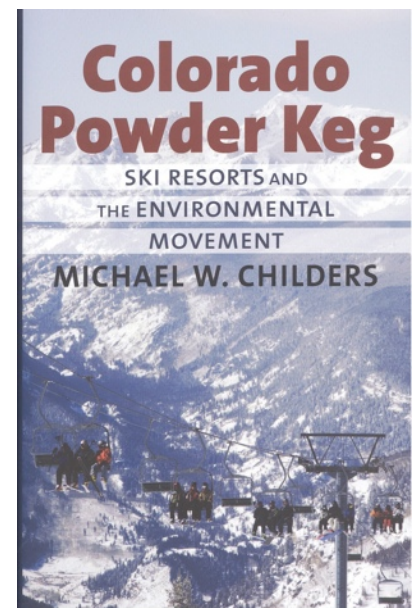
Nästan samtidigt utkommer nu två viktiga verk som kan innebära en rättvis omvärdering av Palladius. Det ena är **Marcus Johannes Bartoldus**, *Palladius Rutilius Taurus Aemilianus West und Wert*

spätrömischer Landwirtschaft, från 2012, från början en doktorsavhandling i Augsburg 2007. Vi får här i en med överväldigande grundlighet (1780 fotnoter på 279 textsidor samt 25 sidor bibliografi) dokumenterad levnadsteckning och lantbruksteknisk analys av Palladius' text, som exempelvis (i not 1668) ger en uppräkningslista av de knappt 100 ställen där man kan se att Palladius redovisar egna rön och inte är beroende av en äldre författare.

Det andra är vad Bartoldus (s. 7) anger som högst önskvärt, nämligen en översättning till ett levande västerländskt språk. På Prospect Books i England utkommer om några månader *Palladius, Opus agriculturae: The Work of Farming and Poem on grafting*, översatt och med en inledning av **John G Fitch**. Det är en trevlig och lättillgänglig presentation som gör grundtexten rättvisa.

BOKEN, BIBLIOTEKET, FORSKNINGEN OCH HISTORIEÄMNET

Jag tänkte först bara lite snabbt tipsa om historikern **William Cronons** "presidential address" för AHA, the American Historical Association, som finns filmad och upplagd på [webben](#) (men också tillgänglig som en pdf). Cronon, som vi återkommit till flera gånger, har under 2012 varit AHA:s

ordförande. Men, när jag tittade igenom föredraget fanns det skäl att stanna upp en smula och kort referera innehållet samt reflektera kring de frågor han tog upp.

☞ Symposium

Välkommen att skicka in abstracts till **Nordiskt slotts- och herrgårds-symposium**.

Doktorander, forskare, antikvarier och andra från alla länder och discipliner välkomnas att anmäla abstracts. Två sessioner planeras:

1. Herrgårdarnas materiella kultur i Norden. Kulturella, sociala och ekonomiska perspektiv på hemmet, gården, godset och landskapet.
2. Mötet mellan svenskt och danskt i skånsk herrgårdskultur. Kontinuitet och förändring från 1658 till idag.

Språk: skandinaviska språk och engelska. Omfång: max 300 ord.

Abstracts skickas till Göran Ulväng, Sveriges Lantbruksuniversitet,

på: goran.ulvang@slu.se, senast fredagen den 3 maj.

Tid: 15-17 augusti 2013

Plats: Krapperups slott

☞ Konferens

Den **européiska arkeologikonferensen EAA** hålls i år i Pilsen, Tjeckien. En av sessionerna har agrarhistorisk touch, "Collapse and regeneration of past societies". Där presenterar Lars Ersgård, Caroline Arcini och Per Lagerås det pågående projektet om den senmedeltida krisen. Ett annat tema är mat och dryck ur ett arkeologiskt perspektiv. För den som är intresserad av det senare temat kan se vad som finns om mat och arkeologi på [KSLAB](#).

Sista datum att anmäla föredrag är den 15 mars.

Tid: 4-8 september

Mer information: <http://www.eaa2013.cz/>

☞ Unescos konvention om det immateriella kulturarvet

Institutet för språk och folkminnen, som fått regeringens uppdrag att under tre år utveckla arbetet med Unescos konvention om det immateriella kulturarvet i Sverige inbjuder till diskussion i frågan – hur vi ska verka inom fältet kunskap och sedvänjor rörande naturen.

Tid: fredagen den 19 april 2013 kl. 10.00 – 15.00

Plats: Riksantikvarieämbetet, Storgatan 41, Stockholm

Anmälan senast 22 mars! Mer information finns [här](#).

Titeln på föredraget, "Storytelling", sammanfattar bra vad det handlar om. Cronon slår ett slag för berättandet som form men framförallt för dess speciella roll för historieämnet. Kring det lite svårgripbara begreppet historieberättande knyter Cronon en rad frågor som också berör historieämnets status, särart och framtid, frågor som också rör det bibliotek som ger ut nyhetsbrevet Freja och den historiska verksamhet med projekt och publicering som byggts upp vid akademiens enhet för de areella näringarnas historia.

Cronon understryker att historiker måste se till att den historia de har att berätta inte bara riktar

sig till andra historiker utan ser till att deras upptäckter och den egna fascinationen kring det som studeras blir tillgängligt för en bredare allmänhet, det vill säga landar i den allmänna debatten. De närmast retoriska förmågor som därmed efterfrågas har blivit viktigare när konkurrensen om såväl uppmärksamheten som om tillgängliga resurser hårdnat.

Detta har blivit viktigare i takt med att en allt större del av såväl undervisning som vår vardag kommit att knytas till digitala resurser av olika slag. Denna utveckling har så klart inneburit många fördelar, men också problem. Cronon berättar att han på föreläs-

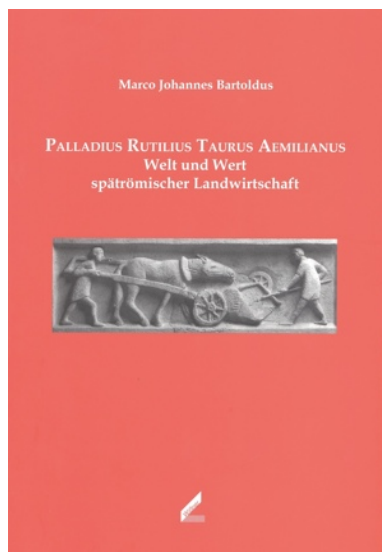
ningar brukar skriva upp ett antal titlar som tips för "further reading". Lite besvikna har studenter återvänt vid nästa tillfälle och sagt att de inte hittar de hemsidor som Cronon angett. Det är så klart inga hemsidor som skrivits upp utan förslag på böcker. Med denna något anekdotiska evidens illustrerar Cronon att kunskapen om böcker i allmänhet men monografen i synnerhet inte är den bästa, inte ens bland studenterna på de bättre universiteterna i USA.

För historiker utgör det här ett särskilt problem eftersom de är den grupp akademiker som fortfarande presenterar de flesta av sina huvudresultat i monografins form. Naturvetare har under lång tid publicerat sina forskningsresultat i artikelform och artikelformen och publicering i prestigefyllda tidskrifter har spridit sig som norm för att mäta akademisk kvalitet. Att detta är ett problem för historiker har också ledamoten och historikern **Janke Myrdal** diskuterat i boken *Spelets regler i vetenskapens hantverk. Om humanvetenskap och naturvetenskap*, som utkom 2009. Också historikern **Robert Darnton** har noterat att den historiska monografen fått allt svårare att hävda sig, inte minst därför att de amerikanska universitetsbiblioteken köper allt färre böcker från universitetsförlagen. Bibliotekens inköpsanslag gröps ur av de allt högre prenumerationskostnaderna för olika elektroniska tidskriftspaket, medan fysiska böcker kräver en annan skötsel och hantering som inte kan rationaliseras så mycket mer och därför blir relativt sett dyrare. Här samverkar alltså flera aspekter till nackdel för den historiska monografen. Darnton har genom det av honom initierade [Gutenberg-e](#) projektet försökt att hitta sätt att komma runt detta.

Biblioteken utgör en viktig del i den kunskapsmässiga infrastrukturen, något som Cronon betonat både på en [generell](#) nivå liksom visat i den forskningsguide med [handfasta](#) råd han och en grupp doktorander satt samman.

När det gäller den här utvecklingen är det glädjande att **Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens bibliotek** (KSLAB) inte påverkas

av denna utveckling på samma sätt som exempelvis universitetsbiblioteken. KSLABs bokanslag utgörs av en speciell fond som endast får användas till införskaf-

fande av litteratur. Litteraturen som köps in utgörs också framförallt av monografier på svenska, norska, danska, engelska, tyska och franska. De tidskrifter vi prenumererar på finns i pappersupplagor i vårt forskarrum.

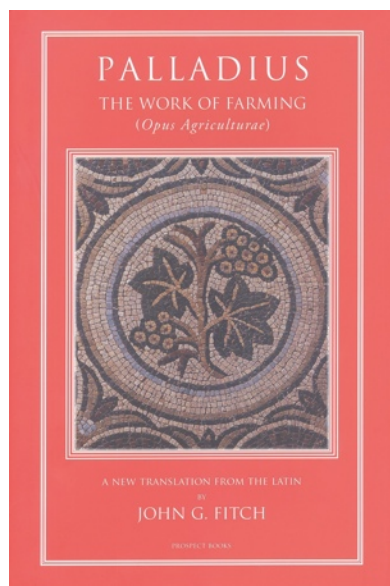
En annan utveckling under senare tid är att bibliotek vars samlingar är öppna numera ställs upp i *numerus currens*, vilket annars varit det normala i exempelvis KB:s magasin. Det går med andra ord inte att botanisera i hyllorna ämnesvis för att få ett grepp om vad som finns i bibliotekets samlingar. Enda sättet att hitta litteraturen är via bibliotekets lokala katalog eller genom Libris. Biblioteket som plats förlorar därmed en viktig dimension. På KSLAB är böckerna uppställda enligt SAB-systemet och är öppna för alla. Vi vill att låntagarna själva skall kunna se vilka böcker som ingår i samlingarna så att de kan bekanta sig med de val som gjorts och vad vi ansett höra till olika ämnesråden. Samlingen är resultatet av ett slags långtidsverkande filter, men det är ett mänskligt filter som avspeglar den kunskap som byggts upp på biblioteket och de kontakter vi har och har haft med forskarvärlden.

Historia och tredje uppgiften

Ämnet historias relation till det omkringliggande samhället diskuteras inte bara i USA. **Anders Ekström** och **Sverker Sörlin** har i den

nyligen utgivna *Alltings mått. Humanistisk kunskap i framtidens samhälle* lyft frågan mer generellt men diskuterar också på vilket sätt som den historiska kunskapen spelar en inte bara viktig utan avgörande roll för det moderna samhället att orientera sig i de frågor som påverkar det.

För några veckor sedan avsatte den historiska institutionen vid Stockholms universitet ett högre seminarium till att diskutera "den tredje uppgiften", vad Cronon talar om som historikerns uppgift att tala med ickespecialister. Frejas redaktör var på plats i ett fullsatt rum på plan 9 i D-huset ute på Frescati. **Henrik Höjer** och **Bo Eriksson** var inbjudna för att inleda seminariet. Höjer är journalist från Forskning & Framsteg men har också disputerat i historia. Bo Eriksson är historiker vid Stockholms universitet men har också skrivit populärvetenskapliga böcker

er och har kunnat ses i SVTs [Historieätarna](#) och Det [hände](#) här.

Till stor del bekräftades Cronons farhågor i den meningen att alla på seminariet ansåg att kontakter med det omkringliggande samhället gavs en alltför låg status, vilket resulterat i att förmågan att skriva med avseende på att kommunicera även med sådana som inte är historiker av facket blivit eftersatt. Populärvetenskap och kontakter som inte är knutna till forskarvärlden ger dåligt utslag vid tjänstetillsättningar. Tydligt blev också att kraven som ställs på de historiker som vill skriva populärvetenskapligt är

marknadsmässiga och ämnesmässigt smala; historia om andra världskriget och biografier om berömda män.

Henrik Höjer delade inte riktigt den här bilden och påpekade också att historiker förefaller vara sämre än många andra grupper av akademiker på att skapa egna plattformar för att föra ut den kunskap man besitter inom en rad frågor. Till exempel är det få historiker som bloggar. Det finns exempelvis ingen motsvarighet till ekonomernas *ekonomistas*.

Undantag finns så klart. Höjer lyfte fram urbanhistorikern **Håkan Forsell**, som också var med på seminariet. Jag har under en längre tid följt hans blogg [Arbetsbok](#), som när det gäller tonläge och mängden intressanta infallsvinklar nog är oöverträffad. Av naturliga skäl handlar den sällan om agrara spörsmål. Forsell berättar historier och bjuder också på hur han kommit att intressera sig för det han skriver om. Han knyter samman dåtid, nutid och framtid och placerar in den utveckling som på flera sätt är bekant för oss men problematiserar den med hur liknande problem lösts eller saknar lösning på andra håll i världen och pekar på såväl lärdomar från historien som från vår omvärld. Häri ligger historikerns värde, att ur det historiska skeendet hjälpa oss att se det som är relevant och ge oss en större erfarenhetsbas.

I bästa fall fungerar också akademiens historiska utgivning på detta sätt, att lyfta fram delar av de areella näringarnas historia för att bidra till att ett "arkiv" av kunskaper finns tillgängligt som en referenspunkt när det moderna samtida jordbruket diskuteras.

ANH:s nyhetsbrev ges ut av enheten för de areella näringarnas historia vid Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien. (ISSN 2000-6179)

Osignerade artiklar har skrivits av redaktören.

Om du vill prenumerera eller avamäla dig, kontakta redaktören: per.eriksson@ksla.se.

Ladda ned informationsbroshyren om biblioteket [här](#).